

10. téma

V židovskom zmyslení srdce nebolo len sídlo citov, ale hlboké jadro vnútra osoby, centrum jeho myšlienok, úmyslov, silných rozhodnutí. V srdci sa odohráva hlboký vzťah s Bohom, s druhými i so sebou samým. Ak sú tieto myšlienky, úmysly, rozhodnutia podľa Boha, tak srdce je čisté. Opakom čistého srdca je srdce špinavé, z ktorého pochádzajú "zlé myšlienky, úmysly a potom aj skutky.

Božie slovo

• Čo z človeka vychádza, to poškvŕňuje človeka. Lebo znútra, z ľudského srdca, vychádzajú zlé myšlienky, smilstvá, krádeže, vraždy, cudzoložstvá, chamtivosť, zlomyseľnosť, klamstvo, necudnosť, závišť, rúhanie, pýcha, hlúposť. Všetky tieto zlá vychádzajú znútra a poškvŕňujú človeka." (Mk 7, 20-23)

„Vari neviete, že vaše telá sú Kristovými údmi? ... A neviete, že vaše telo je chrámom Ducha Svätého, ktorý je vo vás, ktorého máte od Boha, a že nepatríte sebe?“ (1 Kor 6, 15-19)

Slovo Cirkvi

Čistota srdca sa neobmedzuje len na sexuálnu sféru, ale určite ju zahŕňa. A ak je pravda, že sexualita nie je len časťou ľudského subjektu, ale základným rozmerom jeho bytia, nemožno sa zriecť otázky: **čo znamená pre kresťana žiť citovosť a sexualitu v Kristovi?**

Kultúra lásky, ktorá sa etablovala v našej kultúre, poukázala na množstvo pozitívnych skutočností: na slobodu osoby, na rovnakú dôstojnosť muža a ženy, na zodpovedné plodenie.

Má však tiež tendenciu znižovať lásku k individuálnej spokojnosti prostredníctvom vlastníctva druhého; umožňuje vykonávanie sexuality mimo manželstva; chce, aby to bolo povolené aj medzi osobami rovnakého pohlavia; oddeľuje sexualitu od plodenia a oslobodzuje ju od všetkých noriem, zachovávajúc iba zákaz násilia. V tejto oblasti sa priepasť medzi učením Cirkvi a všeobecným cítením stále viac zväčšuje.

Cirkev chce chrániť plnú pravdu ľudskej lásky podľa Božieho plánu vo svetle jeho slova. Nechce uhasiť oheň lásky: chce ho nechať horieť. Nechce ho udušiť reťazcom NIE, asymetrickým a umelo potláčajúcim hlbokú štruktúru srdca; chce, aby svetlo veľkého Božieho ÁNO svietilo v tejto citlivej oblasti, ktorá určuje životy ľudí a cestu ľudstva.

Na označenie výšky, šírky a hĺbky sexuálneho spojenia Biblia prekvapivo používa sloveso voňajúce nehou: *poznať*. Toto sloveso môže zhrnúť celú "antropologickú analýzu" sexuality, vyjadrenú v nasledovných vetách:

Rozlišovanie pohlaví je chcené a požehnané Bohom. Osoba vo svojom pohlaví nie je sebestačná: *Pre človeka nie je dobré byť sám*. Muž a žena sú podľa konštitúcie dve tváre obrátené k sebe: *"Ani žena nie je bez muža, ani muž bez ženy."* Ľudské srdce nemôže žiť bez

lásky. Sexualita nie je čisto biologický fakt, ale sú to vzťahové zručnosti, recipročný jazyk a medziľudská komunikácia. Všetko v našom vnútri nás nabáda, aby sme sa neuzatvárali do kukly ega, pozýva nás zapojiť sa do dialógu.

Ten, kto vypracoval evanjelium sexuálnej lásky použitím najvyššieho a zároveň najtelesnejšieho jazyka, bol **sv. Pavol**. Na jednej strane prirovnáva **lásku Krista k Cirkvi k láske medzi ženíchom a nevestou**, na druhej strane horlivo dbal na to, aby kresťania pochopili **krásu lásky v Kristovi**.

Pavlov slovník v tejto oblasti je totožný s pohanskými moralistami jeho doby. Napríklad aj stoici používali dva základné termíny: *enkrateia*, čo doslova znamená "sebaovládanie", a opačný termín, *porneia*, nečistota, ktorý pochádza zo slovesa *pernemi*, čo v preklade znamená "predať sa". Pohanská morálka tiež vyzdvihovala sebaovládanie, ale len ako funkciu sebaovládania: **čistota bola motivovaná a riadená princípom "správneho rozumu"**. Ale do týchto zvyčajných slov kresťania vkladajú úplne nový obsah, ktorý vychádza, ako vždy, z kerygmy, z ústrednej udalosti viery: Kristovej smrti a zmŕtvychvstania. Ak vezmeme do úvahy Pavlovu katechézu, obsiahnutú v 1 Kor 6; 12-20, vidíme, že **pre Pavla je motivácia – pre ktorú nie je dovolené predávať sa alebo nakladať s telom, ako sa niekomu páči** (darovať sa nečistote: *porneia*) – **daná skutočnosťou, že po krste naše telo už nepatrí nám**, pretože už nepatríme sebe, ale Kristovi.

"Neviete," píše Pavol, "že vaše telá sú Kristovými údmi... a že nepatríte sami sebe?" Pohanská motivácia, ako vidíme, je úplne obrátená (tu je opäť paradoxný kresťanský zvrät!): najvyššou hodnotou, ktorú treba chrániť, už nie je sebaovládanie, ale ne-sebaovládanie alebo lepšie: nevládnutie sebou.

Konečnou motiváciou pre čistotu je teda skutočnosť, že "Ježiš je Pán!" Kresťanská čistota nespočíva ani tak v upevnení nadvlády rozumu nad inštinktmi, ako skôr v upevnení Kristovej nadvlády nad celou osobou, rozumom a inštinktmi. Čistota nie je funkciou mňa, ale Krista. Samozrejme, človek sa musí snažiť získať sebaovládanie, ale odovzdať ho Kristovi. Ak ideálom sokratovskej morálky bolo "poznaj sám seba" a ideálom stoickej morálky bolo "ovládni sám seba", ideálom kresťanskej morálky je "daruj sa". Určite je potrebné poznať a ovládať sa, nielen preto, aby sme sa vlastnili, ale aby sme sa darovali. Sme "Kristovými údmi": preto nemôžeme prostituovať telo Božieho Syna. Páchaním nečistoty by som sa dopustil svätokrádeže: **páchal by som násilie voči Kristovi, môjmu bratovi alebo sestre, sebe samému**.

V manželstve čistota hovorí, že láska manželov je obetavá, nezištná láska, poznačená neustálym hľadaním vzájomného dobra, bez kalkulácií a bez záujmov. Nie je obmedzená na sexuálnu zdržanlivosť, ale vyjadruje vôľu neredukovať druhého na objekt, ktorý má byť sebecky vykorisťovaný. **Cudnosť neochladzuje citovosť**: naopak, má ju držať vysoko. **Nezmrazuje sexualitu**: udržuje ju nažive a pomáha ju žiť vo svojej pravde a nežnosti.

Zaiste, kresťanská etika je prorockou etikou: *pomyslime na nerozlučiteľnosť manželstva, ale aj na jeho plodnosť*. Vernosť tomuto "proroctvu" sa nedá overiť na čisto rozumovom základe: **nie je však proti rozumu, ale nad ním**. Nie je to vždy ľahká cesta, ale

je to pre šťastné manželstvo! Nemôžeme sa vzdať svojho svedomia ako členovia Božieho ľudu, poverení vrhaním svetla na ľudstvo, ktoré je predurčené „žiarit“ ako hviezdy vo svete.“ Ak sú kresťania na horizonte novej a večnej zmluvy povolání kráčať ako predvoj vykúpeného ľudstva, musíme pamätať aj na to, že naša slabosť nemôže byť meradlom dobra a zla. Výšku vrcholu, ktorý máme dosiahnuť, nemeríme veľkosťou našich nôh. Neskracujme veľkosť horizontu podľa sily nášho zraku!

Chcel by som sa dotknúť aj ďalšej veľmi chúlостivej otázky, a to **takzvaných predmanželských vzťahov a "skúšobného spolužitia"**. Mladých ľudí často počujeme hovoriť: "Láska nemôže byť hriechom." Je zrejmé, že vzťah dvoch ľudí, ktorí sa pripravujú na manželstvo, sa líši od vzťahu dvoch ľudí, ktorí nie sú ani v najmenšom zasnúbení: takýto vzťah by bol len "sprisahaním dvoch tiel, ktoré využívajú situáciu," napísal Milan Kundera. **Nemôžeme sa však zriecť ohlasovania krásy predmanželskej čistoty.** Keď sa stretávam s mladými kresťanmi, ktorí sa vážne pripravujú na svoje manželstvo, vždy poukazujem na variácie, ktoré sa vnášajú do formuly súhlasu v novom obrade. Zatiaľ čo pred niekoľkými rokmi manželia hovorili: "Vezmem si ťa," teraz povedia: "**Prijímam ťa.**" Toto sloveso prekladá veľkú krásnu pravdu: **druhý nie je predmet, ktorý treba vlastniť, ale osoba, ktorú treba prijať.** Ale z koho rúk mi prichádza môj partner? Skrže Krista! Ak niekto nechce zredukovať manželstvo na čisto formálny obrad, ale rozhodne sa sláviť pravú sviatosť, nemôže predbiehať obdobie dávania. Aký je to dar, keď ho ja vytrhnem z ruky darcu, keď si robím nárok na osobu v tele, ktoré patrí Kristovi a pri oltári chcem povedať, **že prijímam to, čo som si už vzal?**

Chcel by som povedať ešte veľa vecí, ale už som prekročil hranice. Nemôžem sa však vzdať myšlienky na kresťanské panenstvo. Beriem to od otca Luigiho Giussaniho: "**Panenstvo nie je zrieknutie sa sveta stvoreného v mene Krista; znamená to vybrať si Krista (darovaného) pre svet.**"

Naša situácia

1. Pochopili sme hĺbku proroctva sexuálneho života pred manželstvom i v manželstve a sme ochotní preň zniesť aj pohrdanie a výsmech?
 2. Vzdelávame sa v tejto oblasti alebo sa poddávame prúdom súčasnej kultúry a hovoríme si, že neveriaci si žijú lepšie v tejto oblasti?
 3. Vieme odovzdávať Kristovi aj naše slabosti bez toho, aby proklamovali cestu mimo kresťanského proroctva čistoty?
 4. Sme osoby čistých úmyslov a silných rozhodnutí?
 5. Vieme sa pozeráť na ľudské telo ako na Kristovo telo?
- Toto sme spoznali a hlbšie si uvedomili
 - Toto by sme mohli zmeniť v našej životnej praxi